

docet, licitum esse absolvere cum probabili iurisdictione, modo opinio sit vere probabilis, gravi fulcitu ratione et auctoritate. Ita Sanchez, Lugo, qui putat tutissimam, etc., et eam vocant moraliter certam Sanchez, Tamb., Carden., ac Dicast., Illsung, Gormaz, Stoz, etc., apud Croix, lib. 6. p. 1. n. 117.

Rationes vide apud eundem S. Alphonsum qui exinde sic concludit: Posita igitur ut certa hac consuetudine, certum est, licitum esse sacramentum ministrare cum iurisdictione probabili; quamquam bene advertit, quod Confessarius absolvendo, non absolveret cum sola opinione probabili, sed moraliter certa, non directa (certitudine), sed reflexa.

Aliam, quam sequi se dicit, sententiam sic proponit S. Alphonsus, quae nimirum docet (ut inquit), licitum quidem esse ministrare hoc sacramentum poenitentiae cum iurisdictione probabili, sed non nisi quando adest causa gravis necessitatis, aut magnae utilitatis, ut aiunt Elbel (11) et Wig., vel causa rationabilis, ut inquit Suarez (12) et Sporer. Ratio huius limitationis est, quia licet Ecclesia eo casu ob bonum animarum bene censi possit iurisdictionem supplere, tamen non praesumitur, nulla iusta causa accedente, velle connivere merae libertati sacerdotum (13).

re S. Alphonsus (l. c.) recenset, hanc secundo loco ponit. Prima, quam ipse tribuit Concinae, Antoine, et Elizalde, negat licere, quia ex Prop. 1. damnata ab Innoc. XI. in administratione Sacramentorum non licet uti opinione probabili, ne sacramentum exponatur periculo frustrationis. Hanc porro prorsus reiicit (ibid.), et advertit cum Viva, Wigandt et Gonet, quod *Propositio loquitur de opinionibus circa ea, in quibus nihil potest Ecclesia, non vero circa iurisdictionem, quae bene ab Ecclesia suppleri potest: et moraliter certo praesumitur suppleri in hoc casu ob bonum animarum.* Huc faciunt illa Croix (lib. 6. p. 1. n. 117.): *Quando cumque datur opinio probabilis... pro iurisdictione... communissima sententia est cum Suar., Kon., Fill., Regin., Less., Bonac., Diana, Aversa, quod etiam tum suppleat Ecclesia, si forte absit iurisdictione. Et hoc in praxi tutum aut moraliter certum esse dicunt*

Sanchez, Verricelli, Dicast., Tamb., Carden., Arsdekin, Sporer, Gormaz, Stoz, Laurentius.

(11) Elbel (Conf. XII. n. 311.) non exigit causam gravis necessitatis, sed iustam et gravem causam. Secutus nempe est suum Marchantium, quem allegat.

(12) Suarez nihil eiusmodi habet, sed (disp. 26. sect. 6. n. 9.) disputationem de hac re sic concludit: *Denique si haec omnia coniungantur, efficiunt sufficientem moralem certitudinem, ut propterea licitum sit uti opinione probabili in usu huius iurisdictionis.* Causae autem gravis vel rationalis mentionem iniicit solum dum consilium addit; nam prosequitur; *Semper tamen ego admonerem tam ministros, quam poenitentes, ut certiori vel saltem probabiliori via uterentur, nisi aliqua causa gravis vel rationalis urgeat.* Ubinam illud est; non licere nisi etc.?

(13) Primus, ut videtur, S. Alphonsus fuit, qui hanc praecedentis seu secundae

362. — QUAER. 5° An Vicarius generalis habeat iurisdictionem ordinariam, ita ut possit alios delegare ad confessiones audiendas?

sententiae (prouti ipse eam appellat) limitationem, ceu quandam tertiam sententiam a secunda diversam distincte proposuit.

Verum si theoretice res spectetur, ista sententia hoc ipso quod secundae opposita censetur, infirmior forte videri debet. Nam si praecedens sententia, ipso fatente, communis est imo communissima, et tutissima, et moraliter certa a Theologis primae notae habetur et dicitur, quid enim vero deferri poterit oppositae opinioni, quam, nemine praeeunte, Marchant (tom. 1. Tr. 2. tit. 3. q. 4.) invexit, et Sporer (*De Poenit.* n. 718.) non nisi praesidio trium falsarum allegationum denique communivit, nempe Francisci Bardi, Ioan. Sanchez, et Georgii Gobat (quarta itidem falsa allegatio Suarezii apud S. Alphonsum additur), qui nihil tale docuerunt?

Et quidem huius causae infirmitas exurgit et proditur ex eodem illo principio, quod communissimae prioris sententiae fundamentum est, *ex consuetudine nimirum* (verba sunt S. Alphonsi) *fere omnium confessoriorum absolventi cum iurisdictione probabili.* Hanc sane consuetudinem sic testatur Suarezius (*De Poenit.* disp. 26. sect. 6. n. 6.): *Arduum tamen est, et praeter consuetudinem etiam timoratorum virorum esse videtur, omnes homines ad id obligare scilicet, ut, si possit haberi, minister eligatur habens certam et indubitam iurisdictionem.*

Eandem consuetudinem sic testatur et Card. De Lugo (*De Poenit.* disp. 19. n. 34.): *USUS PLANE OMNIUM CONFESSARIORUM hoc habet, ut amplectantur sententias probabiles circa absolutionem a censuris virtute Bullae Cruciatuae vel tubilaei, vel alterius facultatis: et ita absolvent, non imponentes, quod ante mortem faciant se iterum absolvi*

ab alio, qui habet certam potestatem... Cum ergo ex hoc usu communi omnium sequatur manifestum periculum omnium poenitentium, qui existimantes se iam absolutos, non curant amplius de absolutione ab illa censura, et remanent incapaces absolutionis sacramentalis, fatendum est, Ecclesiam propter hunc communem errorem ad impedienda illa damna conferre iurisdictionem, vel certe sententias illas, in quibus fundatur illud periculum, non esse veras.

Sed et ipse S. Alphonsus (cit. n. 573.) de universali eiusmodi consuetudine haec habet: *In Ecclesia adest universalis consuetudo fere omnium confessoriorum absolventi cum iurisdictione probabili, ut testantur communiter Suarez, Lugo, Cardenas, Arriaga, Diana, Croix, et omnes alii auctores citati pro hac sententia. Communis autem sententia Doctorum fundat moralem certitudinem de praefata consuetudine.*

Porro en argumentum, quod exinde ducit (ibid.) ipse S. Alphonsus: *Posita igitur ut certa hac consuetudine, certum est, licitum esse sacramentum ministrare cum iurisdictione probabili, cum ipsa consuetudo iurisdictionem praebet, prout docent Suarez, Navarrus, Barbosa, Cardenas, Quaranta, Pellizzarius; idque probant ex iure canonico, etc.* Quod idem sic brevius adhibet Suarezius (l. c. n. 7): *Et confirmatur ex universali Ecclesiae consuetudine, quae est sufficiens signum iurisdictionis, ut supra dictum est. Est autem universalis Ecclesiae usus, ut sacerdotes secure utantur huiusmodi (scilicet probabili) iurisdictione in administratione huius sacramenti.*

Praestituta porro communi hac et certa doctrina, iam facile per se corrui quid-

Resp. Sententia communior et vera *affirmit* contra *paucos*. Ratio est, quia Vicarius generalis, licet ab Episcopo nominatus, iurisdictionem non

quid Sporer et Elbel post suum Marchant adstruxerunt, quasi scilicet Ecclesia tribuere iurisdictionem non velit, nisi ad usum probabilis iurisdictionis causa cogat ab eis excogitata alicuius necessitatis, aut utilitatis, etc. Ex praemissis enim iurisdictione consequitur universalem consuetudinem. Atqui universalis consuetudo, qualis per communissimam sententiam nobis exhibetur, et qualis iam extabat vel antequam Marchantius nasceretur (ut patet ex Lessii, Suarezii, Sanchezii, etc. testimonio), ad probabilis iurisdictionis licitum usum nusquam gravem illam necessitatis seu magnae utilitatis causam requisivit. Ergo sine causa Sporer et Elbel timorem iniecerunt, ne deficientibus forte istiusmodi causis periculo frustrationis ob defectum iurisdictionis sacramentum exponatur, atque adeo probabilis iurisdictionis usus propter hanc rationem evadat illicitus. Sed Marchantium in transversum egit, ut videtur, confusio inter iurisdictionem *dubiam* ac *probabilem*: nec satis ille advertisse videtur, ad probabilem iurisdictionem requiri, ut quis non temere, sed solida ratione innixus prudenter iudicet, sibi iurisdictionem non deesse.

Accedit ratio, quam Suarez (l. c.) supeditat. *Ad convenientem* (inquit) *et prudentem Ecclesiae gubernationem pertinet, ut non permittat, Sacramentum tam necessarium frequenter esse incertum et dubium, quantumcumque existat sub opinione probabilis*. Et huc pariter facit, quod habet Croix (lib. 6. p. 1. n. 119.) inquit: *Certum est, Christum ita instituisse Sacramenta, ut noluerit eorum administrationem aut susceptionem esse moraliter impossibilem, et odiosam fidelibus ministraturis aut suscepturis. Ergo certum est, quod administratio aut susceptio obnoxia nimis scrupulis aut difficul-*

tatibus non sit secundum institutionem Christi; ergo si non sit alius modus vitandi talem administrationem aut susceptionem, nisi quis operetur secundum sententiam tantum probabilem, licitum est secundum hanc operari. Et hinc duplex adversus illam Marchantii theoriam argumentum. Nam quis neget, plus quam probabilem esse communissimam sententiam, quae invecam a Marchantio conditionem non requirit? Ergo ad *prudentem et convenientem Ecclesiae gubernationem pertinet* (ut ait Suarez), et (ut habet Croix) exigit Christi institutio, ut secundum eam liceat operari. Rursus: quis non videt innumeris scrupulis et difficultatibus obnoxiam fieri sacramentorum administrationem, quando, ne frustrationis periculo exponatur, perpendendus quoque sit gradus aut necessitatis, aut utilitatis, quae ad usum probabilis iurisdictionis ex huiusmodi theoria exigitur? Atqui ad convenientem et prudentem Ecclesiae administrationem pertinet, ne sacramentum tam necessarium frequenter sit incertum et dubium; nec institutio Christi patitur, ut administratio sacramenti hoc pacto tum ministraturis tum suscepturis evadat odiosa, scrupulisque ac difficultatibus obnoxia. Ergo.

Diximus cum S. Alph. communissimam esse sententiam. Et sane Cardenas, Marchantio coaevus scribebat (disp. 2. n. 160.): *Communissima sententia est inter Doctores, quod Ecclesia supplet defectum iurisdictionis, si forte ille defectus contingit, dum Confessarius utitur opinione vere probabilis*. Ergo communissima iam erat ista doctrina antequam Marchantius scriberet. Ergo opinio Marchantii a doctrina iam communissima discessit.

Neque hoc satis. Pergit ibidem Cardenas (n. 165.) inquit: *Praxis est et consue-*

habet ab Episcopo ipso, sed a canone, quo declaratur, eum quid unum facere cum Episcopo. — S. Lig. n. 658.

tudo IN TOTA ECCLESIA, quod Confessarii absolvant ex opinione... probabilis circa iurisdictionem. Ad id autem probandum affert (n. 166.) ista ex Suarez: *Est autem UNIVERSALIS ECCLESIAE usus, ut sacerdotes secure utantur huiusmodi (probabili) iurisdictione in administratione huius Sacramenti*; tum (n. 167.) ista ex Lugo: *Haec est praxis omnium fidelium et TOTIUS ECCLESIAE*; tum (n. 168.) ista ex Arriaga: *Cum ergo UNIVERSALIS ECCLESIAE consuetudo sit, uti secure ea iurisdictione probabiliter praesumpta, censetur Ecclesia eam tacite approbare*; tum (n. 169.) ista ex Diana: *Apparet ex communi DD. sententia, et Confessarii passim absolvunt cum opinione probabilis*: et postquam Bonacinae testimonium addidit, demum (n. 171.) concludit: *Et hoc eodem modo communiter loquuntur THEOLOGI FERE OMNES*. Unde sic: Communissima et universalis Ecclesiae doctrina extabat, antequam Marchantius suam illam inveheret opinionem. Ergo *communissima* prorsus, etiam citra Marchantii limitationem, illa sententia habenda est, et dicenda. Ergo recentior Marchantii, et S. Alphonsi post Marchantium opinio contra se habet communissimam fere omnium theologorum sententiam et universalis Ecclesiae praxim.

Misera autem illa Auctorum manus, qui posterius Marchantii ac Sporeri vestigia presserunt, eo minus unanimi scholarum consensui detrahit, quo evidentius in reddenda novae illius limitationis ratione sibi contradicit. Eorum scilicet ratio, quam etiam S. Alphonsus (l. c.) affert, haec est, quod *non praesumitur (Ecclesia), nulla iusta causa accedente, velle connivere merae libertati sacerdotum*. Quae quidem verba iuxta Holzmänn, Marchantium, Sporer, Henno etc., quos S. Alphonsus allegat, significant, Ec-

Comp. Theol. Mor. — Tom. II.

clesiam tunc iurisdictionem non supplere, si falsa sit Confessarii opinio, atque adeo in casu periculo frustrationis sacramentum exponi. Atqui generale illud principium, quod nempe Ecclesia iurisdictionem non suppleat, ne Confessari libertati conniveat, falsissimum ab iisdem Auctoribus habetur, quando (prouti cum Suarez et Croix animadversum in Nota est) inde animarum damnum sequeretur. Exinde Henno (*De Poenit.* disp. 8. q. 5. concl. 3.) ad objectionem quod *Ecclesia non approbat, quod prohibet: ergo non dat iurisdictionem illi, quem prohibet absolvere*, respondet: *Non approbat, ut licitum, Conc.: ut validum, in favorem invincibiliter decepti*, Nego. Et rursus: *Volunt Ecclesiam quidem supplere quandoque defectum in favorem poenitentium, nunquam tamen in gratiam confessarii putativi aut probabilis*. Et rursus: *Licet peccaret confessarius id rescians, tamen valida esset confessio poenitentium*. Quocirca etiam S. Alphonsus (lib. 6. n. 272.): *Haec ratio minime convincit; nam dato quod Ecclesia iurisdictionem huiusmodi impiis sacerdotibus denegaret, neque impediretur, quominus ipsi.... suos errores disseminarent; et versa vice fideles ob invaliditatem suarum confessionum evidenti periculo perditionis exponerentur*. Falsum est igitur, ipsis AA. factibus, periculo frustrationis ob iurisdictionis defectum sacramentum exponi. Alioquin vero nemo sane dixerit peccare sacerdotem, qui in casu, uti ex praedictis manifestum est, sententiam *probabilissimam, communissimam, tutissimam, ac moraliter certam* sequitur. Et haec quidem, ut dixi, *si res theoretice spectetur*. Nam quod *ad praxim attinet*, licet cum S. Alphonso quis mallet, probabilis iurisdictione utendum non esse, nisi rationabilis

QUAER. 6° *An haeretici et excommunicati vitandi (14) valide absolvant in periculo mortis, deficiente alio Sacerdote?*

Resp. Affirm. Ratio est, quia omnes Sacerdotes possunt absolvere in articulo mortis, ut constat ex Trident. sess. 14. cap. 7. (15), *iuxta dicta* in princ. IV. — Vide S. Lig. n. 460.

aliqua causa hoc exigat, verissimum est, quod advertit Georgius Gobat (*Theol. Experim.* lib. 7. n. 120.), eiusmodi causam nunquam non adesse. Probabiles enim de iurisdictione opiniones fere versantur circa absolventi facultates concessas aut vi privilegiorum, aut indulto Bullae Cruciatæ, aut occasione alicuius iubilæi, etc. Quocirca hic casus fere contingit, quando (ut inquit idem Gobat) *postquam bona fide coepisti audire confitentem, oritur tibi dubium circa unum vel alterum peccatum*: ac proinde quando, nisi hac doctrina utaris, poenitens cogeretur confessionem apud alium iterare. Atqui, ut notum est, onus his confitendi eadem peccata nunquam Doctoribus non visum est gravissimum, adeo ut hac de causa a praemittenda sacrae Communioni confessione aut saltem ab integritate confessionis excusent. Ergo etiamsi horum paucorum sectari opinionem velis, gravis causa, imo et iis gravior, quas S. Alphonsus post Sporer rationabiles ac sufficientes existimat, nunquam tibi deerit.

(14) Par est heic intelligere suspensos quoque, interdictos, irregulares, degradatos, schismaticos, notorie haereticos, apostatas etiam a fide ad mahumedanimum v. gr. etc.

(15) Ita Syn. Tridentina: *In eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis: atque ideo omnes sacerdotes quoslibet poenitentes a quibuscumque peccatis et censuris absolvere possunt.*

Quoad nominatim excommunicatos refert Card. Albitius (*De Inconst. in fid.* etc. cap. 18. n. 39.), magnam ortam Romae controversiam, obiectantibus quibusdam pro

negativa Declarationem Sacrae Congr. Conc., quam refert Fagnanus (In c. *Quoniam, De Constit.* n. 28.). *Sed licet* (inquit Albitius) *maxima cum diligentia fuerint requisiti libri et regesta decretorum Congr. S. Conc. Trid., dicta declaratio reperiri non potuit. Dicendum est ergo, quod declaratio praedicta facta non fuerit, vel si facta, fuerit a praedictis libris expuncta tamquam contraria communi opinioni Theologorum, qui post Concilium scripserunt. Et novi etiam, quod de anno 1682. tempore Pontificatus D. N. Innocentii XI. fuerit in S. Congr. S. Officii super ista opinione disceptatum: et cum aliqui ex Cardinalibus opinionem S. Thomae sequerentur, fuit ad trutinam revocata. Relata re ad Sanctissimum, Sanctitas Sua pro sua prudentia iussit, ne super dicta opinione disceptaretur, neque in dubium amplius revocaretur.*

S. Alphonsus in anterioribus Operis sui editionibus (Vid. Edit. Bassan. cum ficta data Romae anno 1757.) cum narrata ab Albitio nondum comperisset, de hac re scripserat (lib. 6. n. 560.): *Secunda vero sententia sequenda negat, et hanc tenet S. Thomas, etc.*; ubi et praedictam Declarationem a Fagnano memoratam urget. Novit postea ex Collet, quae retulimus ex Albitio, et illa eidem paragrapho cum Innocentii XI. decreto adiunxit; insuper antiquam illam sententiam in posteriori retractationum elencho (n. 19.) retractavit; attamen vocem illam *sequenda* (ex oblivione, uti patet) non delebit. Et hoc monuisse iuverit, ne quis initium dumtaxat illius paragraphi 560 legens, ut mos iis

363. — *QUAER. 7° An simplex Sacerdos possit absolvere non tantum in articulo, sed etiam in periculo mortis?*

Resp. Affirm. Ratio est, quia eadem fere est poenitentis necessitas in periculo, atque in articulo mortis. Aliunde constat ex iure canonico, pro eodem accipi articulum et periculum mortis. — S. Lig.

Huiusmodi autem periculum censetur adesse 1° in morbo periculoso; 2° tempore pestis; 3° in partu difficili; 4° in operatione chirurgica ardua; 5° ante navigationem valde periculosam; 6° in praelio, aut aliis similibus adiunctis. — S. Lig. n. 561.

QUAER. 8° An possit simplex sacerdos absolvere moribundum etiam praesente Confessario approbato?

Resp. Dissentiunt inter se Doctores; et S. Alphonsus (lib. 6. n. 562.) post libratas utriusque sententiae rationes suum tandem iudicium profert hisce verbis: *Hisce tamen non obstantibus* (scilicet rationibus pro *affirmante* a se allatis) *puto non recedendum a prima sententia* (nempe *negante*) *ob auctoritatem Ritualis Romani* (*De Sacr. Poenit.* sub init.), *ubi sic dicitur*: Sed si periculum mortis immineat, approbatusque (*nota*) desit Confessarius, quilibet Sacerdos potest a quibuscumque censuris et peccatis absolvere. *Possunt igitur simplices Sacerdotes absolvere, si desit approbatus Confessarius; ergo non possunt, si adsit approbatus.* Ita S. Liguorius, qui alioquin, licet sententiam suam dixerit *communissimam*, tamen etiam pro opposita *affirmante* sexdecim expresse, aliosque tacite Doctores allegat; quibus novem alii ex Lugo (*De Poenit.* disp. 18. n. 23.), Diana (tom. 5. tr. 8. res. 26. n. 3.), Barbosa (*De Off. et Potest. Ep.* part. 2. Alleg. 25. n. 79.), et Salmanticensibus (*De Poenit.* cap. 11. n. 29.) adiungi facile possunt (16).

est, qui mere de sententia Auctoris noscenda sunt solliciti, perperam eam opinionem quasi S. Alphonsi amplectatur.

Decretum autem Innocentii XI. confirmationem habet ex Benedicti XIV. Constitutione *Apostolici muneris*, ubi validam declarans absolutionem a Sacerdote tributam complici in peccato turpi, rationem affert ex citato Synodi Tridentinae decreto: qua de re sermo redibit.

(16) Itaque viginti quinque, minimum, Doctores produci possunt, qui oppositam sententiam sequuntur. Quae Doctorum consensus evincit, haud invicti roboris esse argumentum, quod in hanc rem ex *Rituale Romano* petitur. Neque enim sup-

poni potest, illum textum tot Doctoribus fuisse ignotum; neque tamen minus propterea probabilem censuerunt affirmantem illi quoque, qui neganti potius adhaeserunt. Et vero etsi plura in Romano quoque Rituali sint, quae ad definitas sententias pertinent; aliqua tamen reperiuntur, de quibus libera disputandi in scholis facultas Doctoribus per Ecclesiam conceditur. Quinimo cum Card. De Lugo argumenta undecumque exquisita corrogaverit, quibus eandem opinionem negantem, a se adoptatam, communiat, rationem istam nullatenus commemorat.

Caeterum non sua deest ratio congrua cur et Rituale et Catechismus dixerint,

Insuper sicut qui affirmantem sententiam sequuntur, non inficiantur negantis probabilitatem; ita et qui negantem praeferunt, ultro concedunt probabilitatem affirmantis, aut implicite, dum propriam opinionem mere *probabiliorem* dicunt, aut etiam explicite, ut Lezana, et Stephanus a S. Paulo apud Salmanticenses (l. c.), ac Viva, Sporer, Elbel, et Card. De Lugo apud S. Alphonsum (l. c.); e quibus postremus, idest Lugo, auctor sane gravissimus, sic iudicium suum de ipsa profert (*De Poenit.* disp. 18. n. 23.) adversus Aloisium Turrianum, qui hanc sententiam dixerat improbabilem: *Unde constat, excessisse in censura huius opinionis Luisium Turrianum, dicendo, hanc opinionem esse improbabilem... Certe sententia, quam tot et tam graves Doctores tenent, negari non potest, quin probabilis sit, praesertim cum fundetur in verbis Tridentini, quae non facile explicari possunt ab adversariis* (17).

in iis adiunctis posse simplicem sacerdotem confessionem excipere et absolutionem impertiri, si proprius aut alius approbatus sacerdos desit. Indicant videlicet, quando non solum valide sed etiam citra ullam notam aut fidelium admirationem simplex sacerdos eo ministerio fungatur. Quis enim ignorat, a consuetudine fidelium, qui fere haec ignorant, prorsus abesse, ut confessarium illum adhibeant, quem constat nondum ad id muneris fuisse deputatum? Nonne enim et Benedictus XIV. excusat sacerdotem criminis complicem, si ideo confessionem complicitis excipiat, quod advocari alius nondum approbatus citra admirationem non possit? Erat igitur, cur ea circumstantia indicaretur, quando nempe ad confessionem excipiendam simplex sacerdos aut ab aliis vocari, aut semet ingerere citra notam atque admirationem non posset; quae quidem admiratio iam cessare coepit, postquam inopia sacerdotum effecit, ut non raro parochi alium adiutorem alicubi non habentes praeter nondum approbatum, hunc ad adstandum infirmis atque adeo ad eos opportune sacramentaliter absolvendos adhibere consuescant.

(17) Idem Lugo quoad sententiam negantem, quam alioquin ipse praefert advertit (l. c. n. 25.), fundamentum praeci-

puum pro ea desumi ab aliquibus (re ipsa plerique hi sunt) ex fine concessionis, qui fuit subvenire necessitati fidelium; quae sane cessare videtur, quando Confessarius adsit approbatus. *Haec tamen ratio* (pergit) *meo iudicio non sufficeret ad separandam universalitatem verborum* (scilicet Concilii Tridentini), *et concessionis absolutae, quam prima sententia* (affirmans nempe) *affert pro se. Nam potuit necessitas fidelium movere ad concedendam facultatem cum tota illa amplitudine.*

Ipsae autem firmissimum fundamentum sibi visus est in eo reperisse, quod Synodus dixerit, *id ita semper custoditum fuisse in Ecclesia*: quasi scilicet non fuerit semper in Ecclesia consuetudo, *ut praesente Praelato, sacerdos inferior posset absolvere morientem a reservatis.* Sed (pace tanti viri dictum hoc fuerit) ista directe pugnare videntur cum verbis ipsius Synodi, quae expresse testatur (sess. 14. cap. 7.), quod *in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut NULLA SIT RESERVATIO IN ARTICULO MORTIS.* Porro ubi nulla est reservatio, profecto superflue quaeritur, qui facultatem habeat in reservata.

Advertendum est praeterea, ante Tridentinam Synodum haudquaquam ad exci-

364. — **QUAER.** 9° *An Parochus possit advocare Parochum eiusdem vel diversae dioecesis ad confessiones in sua parochia audiendas?*

Resp. 1° Quoad Parochum eiusdem dioecesis, licet hic vi officii sui iurisdictionem specialem habeat tantum pro parochia sua, tamen ex consuetudine fere universali confessiones etiam in universa dioecesi audire potest, nisi Episcopus aliter decernat. Consulendae tamen sunt consuetudines locorum propriae.

Resp. 2° Quoad Parochum diversae dioecesis, variae feruntur opiniones, ut inquit Bened. XIV. *Instit.* 86. n. 7. Qui affirmant, arguunt ex *Trid.* quod *parochiale beneficium* inserviat pro approbatione universali. Alii negant, quorum sententia, inquit S. Lig. n. 544., robur accipit ex *Resp. S. Congr. Conc.* die 31 Decembris 1707. — Bened. XIV. primam sententiam admittit in iis locis, ubi adest talis consuetudo.

365. — **QUAER.** 10° *An Sacerdos approbatus ab Episcopo possit audire confessiones fidelium sine venia Parochi?*

Resp. 1° Quoad *liceitatem neg.*, si confessiones excipiantur in Ecclesia Parocho subiecta. Ratio est, quia debitus ordo omnino requirit, ut cum Parochus Superior immediatus sit in sua Ecclesia, ab ipso venia inibi exercendi sacra ministeria petatur. Non tamen requiritur venia Parochi ad audiendas confessiones in Sacello regularium vel monialium, sed venia Superioris vel Superiorissae loci sufficit.

Resp. 2° Quoad *validitatem*, certum est iuxta omnes, non requiri licentiam Parochi extra casum annuae confessionis. Imo nec requiritur pro annua confessione, saltem *per se*, seu de iure communi. Constat ex communi doctrina Theologorum contra quosdam, necnon ex praesenti consuetudine et praxi universali Ecclesiae, ut testatur Bened. XIV. *Instit.* 18. — Si autem alicubi non vigeat ista consuetudo, nihilominus validae habendae sunt confessiones, nisi Episcopus expresse contradicat; nam si taceat, consuetudini universali Ecclesiae consentire videtur (18). — Goussset, n. 478.

piendas confessiones necessariam fuisse Ordinarii approbationem. Illud unum itaque requirebatur, ut ab Episcopo vel Parocho iurisdicatio conferretur, vel *directe*, quando sacerdos quispiam ad excipiendas confessiones designabatur, vel *indirecte*, quando fidelibus facultas fiebat aliquem sacerdotem eligendi in Confessarium. Quocirca cum testante Tridentina Synodo custoditum semper in Ecclesia Dei fuerit, ut in *articulo mortis quilibet sacerdos quoslibet poenitentes a quibuslibet peccatis et censuris posset absolvere*, res eo re-

dit, ut cuilibet sacerdoti in eo casu tributa censeretur iurisdicatio, et consequenter ut poenitens posset quemlibet sacerdotem eligere. Atqui, uti diximus, nulla tunc Ordinarii approbatio necessaria erat, atque adeo nulla esse poterat inter approbatos et non approbatos distinctio. Ergo inanis est hypothesis, qua fingitur, ex eorum temporum consuetudine approbatum non approbato in articulo mortis praefendum fuisse.

(18) Ioannes XXII. (*C. Vas elevationis Extrav. De haereticis*) damnavit et hunc

366. — **QUAER.** 11° *An delegatus valide et licite absolvat elapso termino delegationis quotannis renovandae, v. gr. si turba poenitentium affluat ad aliquam magnam solemnitatem?*

Resp. 1° Invalide absolvit *per se*, idest ratione iurisdictionis, quia de facto nullam habet. Attamen valide absolvet *probabilius* ratione erroris communis, ob quem Ecclesia supplere censetur pro bono animarum.

Resp. 2° Peccat graviter *per se* Sacerdos, si hoc *scienter* agat; ratio, quia exercet munus Confessarii sine legitima auctoritate; et licet tunc suppleat Ecclesia, reus est tamen, quod ipse indebite eam ad supplendum cogit.

QUAER. 12° *An Sacerdos in aliquo loco approbatus excipere valeat confessiones peregrinorum eo advenientium?*

Resp. 1° *Affirm.* absolute quoad Confessarios regulares, qui speciale hoc privilegium a S. Sede Apostolica habent. — Vide Constit. *Superna*, Clement X. (19).

Resp. 2° Etiam *affirm.* quoad Sacerdotes saeculares; ratio, quia talis est consuetudo vim habens ex tacito Ordinariorum consensu, qui ratihibitioni de praesenti aequivalet. — *Ita Communius Theologi et Canonistae.* — Vide S. Lig. n. 569.

articulum Ioannis De Poliaci Doctoris Parisiensis: *Stante Omnino utriusque sexus edicto in Conc. gen. Romanus Pontifex non potest facere, quod parochiani non teneantur omnia peccata sua semel in anno proprio sacerdoti confiteri.*

Damnatum errorem instauravit Lanoius; et cum haec opinio, pacis inimica, inficere coepisset parochos in Gallia, Clemens VIII. ann. 1592. tulit hoc decretum (apud Bened. XIV. *Inst.* 18. n. 7.): *Sancimus, tam dictis Fratribus, quam aliis privilegiatis praedictis, quibus id ab Apostolica Sede indultum est, idoneis tamen et ab Ordinario approbatis, peccata sua etiam quadragesimali et paschali, et quovis alio tempore confiteri licite posse...*

Et Clemens X. (Const. *Superna* §. 4. 5.) decernit et declarat, *semel approbatos (Regulares) posse in dioecesi Episcopi approbantis quovis anni tempore, etiam paschali, et quorumcumque etiam infirmorum confessiones audire absque*

ulla parochorum vel Episcopi licentia...; et eos, qui dictis Religiosis simpliciter approbatis paschali tempore confessi fuerint, Constitutioni, quae incipit Omnis utriusque sexus, quoad confessionem dumtaxat, satisfacisse.

Quoad hypothesim vero, quam A. memorat, Episcopi contradicentis, extat apud Pignatelli, et Pitonium (*De Confess.* n. 36.) Declaratio S. Congr. 5. Aprilis 1584., his verbis expressa: *Decretum Episcopi, in quo habetur, quod nullus Confessarius etiam ab Ordinario approbatus, possit tempore paschali confessiones alicuius audire sine licentia proprii curati, nullo modo est observandum.*

(19) Et in Constitutione Pauli III. *Inter cunctas* ad PP. Soc. Iesu: *illis ex vobis, qui presbyteri fuerint, quorumcumque utriusque sexus Christi fidelium, ad vos undecumque accedentium confessiones audiendi, etc.;* quod privilegium constat et aliis Regularibus Mendicantibus commune esse.

367. — **QUAER.** 13° *An Episcopus possit sub poena invaliditatis prohibere, ne dioecesani pergant ad confitendum extra dioecesim?*

Resp. 1° *Negative*, si pergant ad confitendum extra dioecesim apud Confessarios Regulares, qui habent privilegium audiendi confessiones omnium fidelium undequaque venientium. — Suarez, *de Relig.* tr. 10. l. 9. cap. 2. n. 8. — Reiffenstuel, tr. 14. dist. 8. q. 1. n. 11. — Laym. l. 5. tr. 6. c. 10.

Confirmatur Declaratione S. Congr. apud *Fagnan.* in cap. *Omnis utriusque sexus* n. 79., ubi haec habet: *S. Congregatio declaravit, Regulares intra dioecesim Episcopi approbantis posse etiam absolvere poenitentes alterius dioecesis, cum habeant iurisdictionem a Papa..., cuius iurisdictione non restringitur ad limites alicuius territorii, sed universus orbis est sua dioecesis.*

Resp. 2° *Affirmative*, si in alia dioecesi Sacerdotibus saecularibus confiteantur. Ratio est, quia, ut inquit *Fagnanus*, de iure communi nullus Sacerdos potest absolvere poenitentem non sibi subditum, etiam in illa dioecesi, in qua est approbatus; nec supponi potest in casu tacitus consensus Episcopi poenitentium, cum ex hypothesi ipse sit invitatus (20).

(20) Hoc sensu intelligendi sunt Palaus, Lugo, Salmantic., Bonac., Suarez, Vasquez, etc. quos S. Alphonsus (lib. 6. n. 569.) allegat, eum facultatem peregrinis concessam confitendi cuilibet approbato loci, in quo reperiuntur, ea conditione limitantes: *dummodo ex industria non discedant ex proprio domicilio, ut extra confiteantur.* Et cum hoc sensu ii DD. loquantur, non potest admitti, quod S. Alphonsus cum Tamburini et Mazzotta contra eos urget, generalem iuris regulam esse, quod nullus videtur fraudulenter agere, qui utitur iure suo. Ius enim confitendi extra dioecesim, Ordinario proprio invito, nullum est, nec potest contraria consuetudo induci obstante illa Constitutione (*C. Si Episcopus* 2. *De Poenit. et Remiss.* in VI.): *Nulla quoque potest consuetudine introduci, quod aliquis praeter sui Superioris licentiam confessorum sibi eligere valeat, qui eum possit solvere vel ligare.*

Cuius quidem Constitutionis hanc rationem luculentissimam DD. afferunt, quod

eiusmodi consuetudo repugnet *iuri divino* statuenti, ut nemo solvi aut ligari queat nisi a proprio iudice. Ita Suarez (*De Poenit.* disp. 27. sect. 3. n. 5.): *Respondetur, eligere confessorem sine licentia proprii Episcopi, repugnare iuri divino; et ideo significasse Pontificem (Bonifacium VIII.) in illo textu (C. Si Episcopus), non posse consuetudinem praescribere contra hoc ius; in quo multum differt haec consuetudo a quacumque alia lege humana.* Eadem habes ex Dominico Soto (In 4. dist. 18. q. 4. art. 2. concl. 1.), Vasquez (In 3. P. q. 93. art. 2. dub. 2. n. 5. 6.), et aliis omissis, ex Melch. Cano, qui (*Relect. De Poenit.* P. VI.) sic paucis rem conficit: *Exploratum haberi debet, praecipuum de confitendo proprio sacerdote, divinum esse... Quapropter sine huiusmodi commissione (delegatione Ordinarium) sacerdos alienus non est huius sacramenti minister; atque proinde iure divino tenemur proprio sacerdoti confiteri. Nam confessio, quae fit alteri*